

**Хроніка. Міжнародна конференція
«Україністика в Угорщині та поза її межами»
(12–13 жовтня 2023 р., Ніредьгаза)**

У третій Міжнародній конференції, яку організувала кафедра української мови та культури Ніредьгазького університету, узяли участь понад 50 учасників із різних регіонів України (Берегове, Вінниця, Житомир, Київ, Тернопіль, Умань, Ужгород, Черкаси) та Угорщини (Будапешт, Ніредьгаза, Сегед).

Урочисту частину конференції відкрив ректор Ніредьгазького університету *dr. Szabó Dyörgy / Сабо Дьордь*, щиро привітавши учасників. Із вітальним словом виступили директор Інституту мовознавства та літературознавства *dr. Minya Károly / Міня Кароль* і завідувач кафедри української мови та культури *др. Вікторія Штефуца*. Студентка українського відділення *Уляна Молнар* виконала гімн Угорщини й України.

На пленарному засіданні доповідь на тему «Григорій Нудьга про українську пісню в Угорщині: особливості фольклоризації та сучасний резонанс» презентувала *Леся Мушкетик* (д. філол. н., чл.-кор. НАН України); окремі аспекти історії та культури України-Руси висвітлила *Cs. Jónás Erzsébet / Чекени Йонаш Ержибет* (доктор Угорської АН, почесний професор Ніредьгазького університету); метафору пам'яті в українській поезії періоду російсько-української війни схарактеризувала *Лариса Кравець* (д. філол. н., професор кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II). Доповідь на тему «Художнє осмислення інакшості в сучасній українській та угорській літературах (на прикладі творів А. Нікуліної “Сіль для моря, або Білий кит”) та Ласло Дарваші “Кам'яні сходи”)» виголосила *Світлана Ковпик* (д. філол. н., професор кафедри української та зарубіжної літератур Криворізького державного педуніверситету). Завершили пленарне засідання *Єлизавета та Адальберт Барані* (доктори філософії, доценти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II та Ніредьгазького університету) доповіддю «Ніредьгазькій україністиці 30 років». Усі доповіді викликали велике зацікавлення. Після пленарного засідання відбулося покладання вінків до меморіальної дошки Іштвана Удварі – професора, засновника україністики в Ніредьгазькому університеті.

Конференція продовжила роботу в чотирьох секціях. *Секція 1 «Українське мовознавство: сучасний стан і перспективи»* була насичена науковими презентаціями з різних галузей мовознавства, зокрема культури української мови та помилкознавства (*Людмила Шитик, Черкаси*); теорії і практики феномену запозичення (*Тетяна Космеда, Львів; Алла Галас, Ужгород*); теолінгвістики – схарактеризовано приховані бібліізми української мови (*Оксана Ковач, Будапешт*); креативної лінгвістики – виокремлено вербальний контент сучасних онлайн-малюнків (*Олеся Нестеренко, Черкаси*); історії української психолінгвістики – розкрито значення праць *О. Потєбні та І. Франка* для формування теорії психолінгвістики (*Віталія Папіш, Ужгород*) та лінгвостилістики – показано своєрідність мовостилю сучасних закарпатських письменників (*Гелена Шилкіна, Берегове*).

Секція 2 «Українсько-угорські міжмовні, літературні й культурні контакти. Фольклористика та культура України. Методика вивчення української мови як другої» об'єднала широку проблематику, яку висвітили Оксана Тиховська (Ужгород), Csaba Sarnyai / Чобо Шорньої (Сегед), Beata Varga / Беата Варга (Сегед), Ірина Багмут (Сегед), Володимир Пукіш (Будапешт), Володимир Шилов (Сегед), Світлана Беца (Берегове), Зіта Попович (Берегове), Вікторія Штефуца (Ніредьгаза), а також Андрея Певсе і Юдіта Павлович (Берегове, Ніредьгаза).

Секція 3 була присвячена питанням *поетики художнього твору* (доповідачі: Евеліна Балла (Ніредьгаза), Світлана Бородіца (Тернопіль), Тетяна Вайдич (Берегове), Світлана Журба (Кривий Ріг), Марина Куштан (Ужгород), Тетяна Скуратко (Тернопіль), Анжеліка Юричко (Берегове)) і *теорії та практики перекладу* (Оксана Талабірчук, Ужгород).

Секція 4 «Різні аспекти сучасної україністики» працювала в режимі онлайн: було актуалізовано питання щодо функціонування українізмів в угорській мові (András Zoltán / Андраш Золтан, Будапешт); ішлося про здобутки угорської лірики ХХ ст. і новаторську поезію Д. Кременя «ужгородського» періоду (Микола Васьків, Київ), особливості популяризації творчості Лесі Українки в сучасній Угорщині (Ганна Лук'янчук, Ніредьгаза); етнообраз розглянуто як ключ до розуміння ідейних маркерів роману Н. Сняданко «Охайні прописи ерцгерцога Вільгельма» (Наталя Мельник, Кривий Ріг); виокремлено специфіку ідіостилю Макса Кідрука (Тетяна Чонка, Берегове); змодельовано образ саду в ліриці Ліни Костенко (Анастасія Мухіна, Ніредьгаза); розкрито роль релігійної полеміки в культурно-освітньому розвитку України наприкінці XVI–XVII ст. (Василь Денисюк, Умань), виокремлено номінації хліба в українських центральноподільських говірках у загальнослов'янському етнолінгвістичному контексті (Інна Гороф'янюк, Вінниця); схарактеризовано образи представників судової системи в новелах «Прикрий сон» Б. Лепкого та «Судія» Н. Кобринської (Олександр Кордонець, Берегове, Ужгород); презентовано фразеологізми сучасного українського медійного дискурсу (Юлія Макарець, Київ), розглянуто синсемантизм дієслів процесуальної семантики (Олеся Сулима, Київ); висвітлено проблему сучасних діалектних текстів середньополіських говірок (Галина Гримашевич, Житомир); показано роль інформаційних технологій у викладацькій діяльності (Леся Макаренко, Київ), а також своєрідність вивчення проблем ономастики (Катерина Маргітич, Олександр Островський, Берегове). Перший день роботи конференції завершився дружньою вечерею та прогулянкою містом Ніредьгаза.

13 жовтня учасники конференції відвідали місця, пов'язані з перебуванням в Угорщині Григорія Сковороди: проїжджали повз місто Токай, побували в колегіумі міста Шарошпатак, де працював Ян Амос Коменський, а також у бібліотеці XV ст., де мав змогу користуватися цінними виданнями Григорій Сковорода.

Тетяна Космеда (Вінниця),
Віталія Папіш (Ужгород).